Αριστοφάνη: *Εκκλησιάζουσες*
ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Κοζάνης, Ωδείο Ηρώδου του Αττικού

Οι *Εκκλησιάζουσες* του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Κοζάνης ήρθαν στο Ηρώδειο με την υποστήριξη ορισμένων έμπειρων αριστοφανικών ηθοποιών και μια παραδοσιακή λαϊκή κωμική ηθοποιό, τη Μάρθα Καραγιάννη, με ικανή εμπειρία σε είδη αλλότρια, τα οποία απαιτούν επίσης, όπως και η αριστοφανική κωμωδία, κινησιολογικές ικανότητες στον κεντρικό ρόλο της Πραξαγόρας.
Οι προθέσεις φαίνονταν καλές, αρκετά από τα επιμέρους υλικά καλής ποιότητος, αλλά η συνταγή δεν έδεσε πέρα από τα όρια ενός ακόμη ανεκτού, αλλά όχι απολαυστικού, Αριστοφάνη που χρησιμοποιείται για να εκπληρωθούν φιλοδοξίες και να γεμίσουν οι λαϊκότερες βραδιές των φεστιβαλικών μας καλοκαιριών.
Η συνσκηνοθεσία (Νανά Νικολάου – Βασίλης Μυριανθόπουλος) δεν ύψωσε τον πήχυ πάνω από το αυτονόητο όριο που θέλει έναν Αριστοφάνη σύγχρονο, εύπεπτο, χωρίς ιδιαίτερες αξιώσεις ανάγνωσης πέρα από το προφανές, έναν Αριστοφάνη χωρίς ιδιαίτερο λόγο ν' ανέβει στο κάτω-κάτω.
Το πρόβλημα με πάρα πολλές από τις παραστάσεις κλασικού ρεπερτορίου –κι αυτό φυσικά δεν αφορά μόνο στο ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Κοζάνης, του οποίου η παράσταση δεν είναι εδώ παρά η αφορμή για μερικές σκέψεις- είναι πως προγραμματίζονται με στόχο να υπηρετηθούν μεν, όχι όμως να κορέσουν μια συγκεκριμένη καλλιτεχνική πείνα. Σήμερα, σπανίως έχεις την εντύπωση πως οι σκηνοθέτες έχουν ανάγκη έναν συγκεκριμένο συγγραφέα ή ένα συγκεκριμένο έργο, συχνότατα δε οι παραστάσεις αποπνέουν την ευκολία της επιλογής. Φοβούμαι πώς η ερώτηση «γιατί Αριστοφάνης;» ή «γιατί αυτό το έργο;» δεν απαντάται καλλιτεχνικά, διότι έχουμε πλέον συνηθίσει να μην τίθεται.
Τώρα, για να επανέλθουμε στη συγκεκριμένη παράσταση, αναγκαστικά θα υπερβούμε τέτοιες συμπληγάδες, μια και αν τις περνάγαμε, τα κριτήρια θα άλλαζαν. Οπότε, αναγκαστικά θα μείνουμε απλώς σε μια περιγραφή του «σύγχρονος», που συνήθως αποτελεί τη μοναδική –θεμιτή- φιλοδοξία.
Η αναλογία αποτελεί μονόδρομο για τη μεταφορά στα καθ' ημάς του μεγάλου σατιρικού, μόνο που είθισται να εξαντλείται σε μερικούς συγχρονισμούς που δεν αναλογίζουν το όλον και αποφεύγουν να αντιμετωπίσουν τα μεγάλα προβλήματα των έργων. Έτσι κι εδώ, λοιπόν.
Οι *Εκκλησιάζουσες* είναι ένα έργο με πολύ πίκρα, μεγάλα αδιέξοδα, σκληρές συγκρούσεις. Ο Αριστοφάνης δεν παραδίδει την εξουσία στις γυναίκες παρά από απελπισία και ωθεί αυτή τη λύση σε ακόμη μεγαλύτερη απελπισία. Αντιθέτως, η παράσταση του ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Κοζάνης χτίστηκε πάνω στη γραμμή της γενικής χαράς τύπου «ανεβάζουμε Αριστοφάνη», παρά το γεγονός ότι βασίστηκε σε μια μετάφραση, του Βολανάκη, η οποία εξυπονοεί σαφέστατα τις σκοτεινές ρωγμές του έργου. Εντούτοις, η μετάφραση ακούστηκε φρέσκια, περίπου σημερινή, αν και σε κάποιες στιγμές λογιότερη από το γενικό ύφος της παράστασης, πράγμα όμως που βοηθούσε τη σύγχρονη αξιοποίησή της.
Κατά τα λοιπά, η κ. Καραγιάννη δεν αξιοποιήθηκε σύμφωνα με το στίγμα της. Η Πραξαγόρα της είχε αμεσότητα και δυναμισμό, αλλά άφηνε σε δυσδιάκριτο πίσω επίπεδο το χυμώδες θήλυ που οφείλει να είναι η αριστοφανική ηρωΐδα που ενδύεται ως Δούρειο Ίππο την ανδρική ταυτότητα, ενώ παιζόταν από μια ηθοποιό που υπήρξε ένα από τα ερωτικότερα θηλυκά του θεάτρου. Η σκηνοθεσία τη σοβαροποίησε ή η ίδια φοβήθηκε να το εκμεταλλευτεί; Ό,τι κι αν ισχύει, τα έβγαλε πέρα στο μάλλον στενό πλαίσιο που κινήθηκε.

Ο Τάσος Χαλκιάς ως Βλέπυρος κινήθηκε στο σωστό τόνο, χωρίς να υπερβεί εαυτόν, αλλά και χωρίς να αυτοπροδοθεί, ο Δημήτρης Μαυρόπουλος, εναργής και εσωτερικός ως Χρέμης, αποτέλεσε ένα από τα καλύτερα στοιχεία μιας παράστασης την οποία απογείωσε η Ελένη Γερασιμίδου (Γριά), ενώ η Μαρίνα Καλογήρου (Νέα) χωρίς να μπορεί να την ανταγωνιστεί επέδειξε προσόντα, κυρίως κινησιολογικά, και στάθηκε, η Θεοδώρα Σιάρκου (Κηρύκαινα) και ο Γιώργος Χρανιώτης (Νέος) διεκπεραίωσαν συμπαθώς, όχι χωρίς κάποιες υπερβολές.

ΥΓ1. Η έκδοση της μετάφρασης στο πρόγραμμα του θιάσου είναι εκτιμητέα και πολλαπλώς χρήσιμη. Όμως, προκειμένου να μην ακυρώνεται ένα τέτοιο εγχείρημα, είναι απαραίτητο να επιδεικνύεται λίγη περισσότερη επιμέλεια στη διόρθωση του κειμένου, τουλάχιστον για την ανίχνευση χονδροειδών σφαλμάτων, τα οποία εντοπίζονται στις *Εκκλησιάζουσες*.

ΥΓ2. Τα μικρόφωνα και οι μικροφωνισμοί, υψηλής είναι η αλήθεια τεχνολογίας, εμφανίζονται με αρκετή συχνότητα, ώστε να συνιστούν θέμα. Η τεχνική επάρκεια των ηθοποιών σε υπαίθρια θέατρα, καλής ή χειρίστης ακουστικής, αποτελεί ελάχιστη προϋπόθεση. Τα καλλιτεχνικά ζητούμενα έπονται.

ΕΛΣΑ ΑΝΔΡΙΑΝΟΥ